

ראש השנה כט. (משנה) עד ל. (משנה)

ביאורים

כיצד ניתן להתמודד עם כך שלא תוקעים בראש-השנה שחל להיות בשבת? הרב עמיטל ביאר (בדרשותיו בר"ה שחל להיות בשבת, וכן כתב בספר 'בהיותו קרוב') שרבינו הקדוש ראה יהודים שחושבים שיש איזה "כח נסתר" בשופר שמעלה זכרונם של ישראל לפני הקב"ה, וכנגד זה טען רבינו הקדוש: אין בשופר יותר מאשר בידיו של משה או בנחש הנחושת, שאין בהם כדי להושיע את ישראל; רק בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמים, נפתחים להם שערי שמים. וזה פשר מיקום משנה זו העוסקת בכוונת הלב באמצע הדינים העוסקים בשופר.

משנה

הכל הולך אחר כוונת הלב

למעשיו של משה (הרמת הידיים ונחש הנחושת) לא היתה תועלת מיסטית אלא תועלת פסיכולוגית בכך שעוררו את ישראל לחזור בתשובה.

הוצאת הרבים ידי חובה

חרש שוטה וקטן: לא יכולים להוציא את הרבים ידי חובתן.
זה הכלל: כל שאינו מחוייב בדבר - לא יכול להוציא את הרבים ידי חובתו.

ברייתא

החייבים בתקיעת שופר:

- כהנים, לויים, ישראלים.
- גרים, עבדים משוחררים.
- טומטום, אנדרוגינוס.
- חציו עבד וחציו בן חורין.

הוצאת אחרים ידי חובה:

אנדרוגינוס:
שאינו מינו - לא מוציא.
מינו - מוציא.
טומטום וכן **חציו עבד וחציו בן חורין:**
לא מוציאם אף אחד.

החידוש בכהנים ולויים:
למרות שאינם במצות היובל - הם חייבים בתקיעות.

ההבדל בין טומטום לחציו עבד:
טומטום - מוציא את עצמו,
חציו עבד - אינו מוציא אפילו את עצמו!!!
[צד עבדות שבו לא יכול להוציא את צד חירות שבו]

ברייתא

אדם שיצא ידי חובת הברכה

בברכות המצוה והשבח: מוציא אחרים.

בברכות הנהנין: אינו מוציא אחרים.

ברכת הנהנין שמשרתת את ברכת המצוות ('המוציא' על מצה ו'גפן' של קידוש):
נחשבות כברכת המצוות (ומוציא אחרים ידי חובה).

וכדי לחנך את בני ביתו במצוות רשאי לברך.

משנה

היכן תוקעים בר"ה שחל בשבת?

בזמן המקדש:

במקדש, אך לא במדינה.

לאחר החורבן (תקנת ריב"ז):

ת"ק: במקום שיש ב"ד (אפילו ארעי).

ר' אלעזר: רק ביבנה.

חכמים: במקום שיש ב"ד (רק אם הוא קבוע).

יתרון נוסף של ירושלים (בבניינה) - תוקעים גם

בסביבתה (ולא רק בה):

ובתנאי שהמקום עומד בתנאים הבאים:

1. רואים משם את ירושלים. (פרט ליושבי העמק)
2. שומעים משם את התקיעה. (פרט ליושבי ההר)
3. קרוב לירושלים. (פרט למקום שמחוץ לתחום)
4. ניתן לבוא משם לירושלים. (פרט לאם יש נחל שמעכב)

טעם איסור התקיעה בשבת (במדינה):
גזירה שמא יטול את השופר בידו וילך אצל מומחה שילמדנו לתקוע - ויעבירונו 4 אמות ברשות הרבים.

היתרון הראשון הוא ש:
בירושלים תוקעים אף שלא בפני ב"ד, ואילו ביבנה תוקעים רק בפני ב"ד.

ברייתא

כל אחד חייב לתקוע ביום הכיפורים שבשנת היובל.

רב הונא:
יש לתקוע בזמן שב"ד יושבים (עד שעה שישית).
[ואפשר אף שלא בפני ב"ד]

הגמ' מסתפקת האם הכוונה היא לשיבת ב"ד בפועל או לזמן הראוי לשיבת ב"ד.